

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci

žalobce: P. L.
zastoupen Mgr. Jakubem Horkým, advokátem
sídlem Vodičkova 695/24, Praha

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 11. 2024, ve věci sirotčího důchodu,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobní body a stanovisko žalované:

1. Mezi účastníky je spor o to, zda definiční znak *nejdéle však do 26. roku věku* stanovený § 20 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění pro nezaopatřené dítě, znamená, že nezaopatřeným dítětem je osoba do 26. narozenin, nebo po celý následující rok života až do 27. narozenin.
2. Žalobce pobíral sirotčí důchod a soustavně se připravuje na povolání studiem na vysoké škole. Česká správa sociálního zabezpečení mu odňala sirotčí důchod od 6. 9. 2024, kdy

Shodu s prvopisem potvrzuje J.V.

žalobce dovršil 26. rok věku (den jeho 26. narozenin), neboť tímto dnem podle ní nárok žalobce na sirotčí důchod zanikl, když nárok na sirotčí důchod má nezaopatřené dítě, kterým je podle § 20 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění osoba nejdéle do 26. roku věku. S tím žalobce nesouhlasil. Z obecných pravidel počítání času v českém právním řádu podle něj platí, že běh lhůt končí vždy až uplynutím dne, kdy daná lhůta končí, nikoliv jejím počátkem. Pokud by zákonodárce chtěl dosáhnout toho, aby věkovou hranicí bylo již dovršení 26 let, uvedl by to, jako učinil v jiných případech (§ 25 zákona č. 40/2009 Sb., „nedovršil 15 rok“, § 30 zákona č. 89/2012 Sb., „dovršením osmnácti let věku“). Neučinil tak, proto je nutno věkovou podmínku chápat jako „do konce 26. roku věku“. Žalovaná žalobci nepřisvědčila s tím, že slovo „nejdéle“ vymezuje chápání věkové hranice jako „dosažení 26 let, ne déle“. Navíc, věk se počítá od narození, nikoliv od 1. narozenin. Dovršením 1 roku života první rok věku končí a počíná běžet druhý, stejně tak dovršením věku 26 let končí dvacátý šestý rok a počíná běžet dvacátý sedmý.

3. V žalobě žalobce vyjádřil přesvědčení, že věkovou hranici 26 let splňoval. Zopakoval, že výklad žalované je v rozporu s pravidly počítání lhůt, kdy běh lhůt končí až uplynutím dne, kdy daná lhůta končí, nikoliv počátkem. Zopakoval rovněž svůj argument analogicky stanovenými věkovými hranicemi v trestním a občanském zákoníku. Podle něj dvacátý šestý rok trvá až do dne předcházejícího 27. narozeninám. Výklad žalované tedy jde proti textu a smyslu právní úpravy a ignoruje zásadu bezrozpornosti a jednotnosti právního řádu.
4. Výklad porušuje rovněž legitimní očekávání žalobce, který se důvodně na stát spoléhal i v průběhu dvacátého šestého roku věku. Právo na sirotčí důchod při ztrátě živitele je chráněno článkem 30 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, čímž se žalovaná nijak nezabývala. Její restriktivní výklad přitom odebrává toto ústavní právo celé skupině osob.
5. K argumentaci žalované, že slovo „nejdéle“ stanovuje hranici 26. narozenin, ne déle, žalobce nesouhlasil, protože v kontextu věty vymezuje maximální možnou délku období, nemění význam následující formulace „do 26. roku věku“.
6. Žalovaná ve vyjádření k žalobě zopakovala svou argumentaci užitou v napadeném rozhodnutí.

Posouzení krajským soudem

7. Podle § 52 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, *na sirotčí důchod má nárok nezaopatřené dítě* za splnění dalších podmínek, které nejsou mezi účastníky sporné. Zákon nemá definici nezaopatřeného dítěte pouze pro sirotčí důchod, ale obecnou definici obsaženou v § 20 odst. 4, podle kterého *za nezaopatřené dítě se pro účely tohoto zákona považuje dítě do skončení povinné školní docházky, a poté, nejdéle však do 26. roku věku, jestliže (...).*
8. Krajský soud ověřil, že v zákoně 155/1995 Sb. není legální definice, co se rozumí vyjádřením „do určitého věku“, když zákon operuje s různými věkovými hranicemi, nejen s 26. rokem věku.
9. Krajský soud tedy přistoupil nejprve k jazykovému výkladu daného ustanovení.
10. Z hlediska obecného jazyka lze ustanovení chápat tak, že se věkovou hranicí míní dosažení 26. roku věku, tedy 26. narozenin. Den po 26. narozeninách už člověk dvacátý šestý rok svého života překročil o jeden den. Předložka „do“ je tzv. předložkou primární (tedy vždy plnící funkci předložky ve větě), která stanovuje časovou hranici pro směřování (od – do, do zítřka, do 15 dnů), na rozdíl například od předložky „koncem“, která je předložkou

sekundární, které vyjadřují určité časové fáze jako průběhovost, posloupnost apod¹. Tím, že předložka „do“ směřuje k určité časové hranici, lze ji chápat jako obrat „dosažení“, „dovršení“. Den za dvacátými šestými narozeninami je již za touto hranicí. Z obecného jazykového hlediska však může být matoucí, že se na otázku „kolik je ti let“ odpovídá „dvacet šest“ po celou dobu od 26. narozenin až do 27. narozenin. Je tomu tak proto, že teprve 27. narozeninami se dovrší dvacátý sedmý rok života. Analogicky však prvním den po 26. narozeninách počíná dvacátý sedmý rok života, nikoliv dvacátý šestý rok, což je za hranicí „do 26. roku věku“. Obdobně například „otevírací doba do 17 hodin“ se běžně rozumí tak, že minutu po 17 hodině je již zavřeno.

11. S tímto jazykovým výkladem obecného jazyka poněkud nesouzní zákaz synonymizace (též pravidlo konzistentnosti pojmů), kterého se žalobce dovolává, a ze kterého vyplývá, že zákonodárce neužívá v zákonném textu synonyma, a pokud je užije, děje se tak proto, že takto užitá synonyma mají různý obsah (k zákazu synonymizace viz Wintř, J. Metody a zásady interpretace práva, 2. vydání, Praha: Auditorium 2019, s. 64 a n., rozsudek NSS ze dne 30. 6. 2004, č. j. 5 As 25/2003 – 83, strana 4. poslední odstavec). V posuzovaném zákoně č. 155/1995 Sb., ve vztahu k věkové hranici, lze najít dokonce tři různé způsoby stanovení věkové hranice:

- pomocí slova „mladší“: např. § 5 odst. 2 písm. d), *pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastny dále osoby pečující osobně o osobu mladší 10 let, která (...),* nebo § 40 odst. 2, třetí věta, *podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod (...) u pojištěnce mladšího 24 let činí přitom potřebná doba pojištění dva roky.*
- pomocí předložky „do“, zde kromě posuzovaného § 20 odst. 4 např. § 9 odst. 6 písm. d) *samostatná výdělečná činnost se považuje za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, pokud osoba samostatně výdělečně činná v kalendářním roce osobně pečovala o dítě do 4 let věku,* § 33 odst. 2, *do doby pojištění získané do 18 let věku a (...) se nezahrnují náhradní doby pojištění,* a zejména pak § 40 odst. 1, *potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod činí u pojištěnce ve věku a) do 20 let méně než jeden rok, b) od 20 let do 22 let jeden rok, c) od 22 let do 24 let dva roky, d) od 24 let do 26 let tři roky, e) od 26 let do 28 let čtyři roky a (...)*
- pomocí spojení „do dosažení“, popř. „dosáhl“: § 3 odst. 2: *přiznáním tohoto důchodu vzniká plná svéprávnost podle věty první a trvá až do dosažení zletilosti,* § 18 odst. 2 první věta, *pokud roku přiznání důchodu bezprostředně předchází kalendářní rok, v němž pojištěnec dosáhl 18 let věku,* třetí věta, *pokud doba mezi dosažením 18 let věku a dnem, od kterého (...),* § 42 odst. 3, *po dosažení věku 18 let po dobu prvních 6 let (...).*

12. Ani důvodová zpráva, ani právní teorie k citovaným ustanovením, nedává odpověď na otázku, zda se zákonodárce dopustil porušení zásady zákazu synonymizace, či zda existuje důvod, pro který volil tři synonymní vyjádření téhož. Markantní je to u hranice 4 a 10 let, kdy v dokonce jednom ustanovení § 9 odst. 8 je upraveno:

pečuje-li o dítě do 4 let věku nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby [odstavec 6 písm. e)], více osob současně, považuje se samostatná výdělečná činnost za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost u té osoby samostatně výdělečně činné, která byla určena písemnou dohodou

¹ Viz A. Benesová, Analýza užití předložek s časovým významem na základě žákovských korpusů češtiny, bakalářská práce, UK, Ústav bohemistických studií, Praha 2022, strana 23 a násl.

*všech osob, které pečují o dítě do 4 let věku nebo o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo ve stupni III (těžká závislost) anebo ve stupni IV (úplná závislost)5c), za osobu pečující v největším rozsahu; nedojde-li k této dohodě, považuje se samostatná výdělečná činnost za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost u té osoby samostatně výdělečně činné, která podle rozhodnutí příslušného orgánu sociálního zabezpečení podle zvláštního právního předpisu15e) **pečuje o dítě do 4 let věku** nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby, v největším rozsahu. V případě péče o více **dětí do 4 let věku** týchž rodičů nebo v případě péče o více dětí převzatých do společné péče nahrazující péči rodičů může být samostatná výdělečná činnost považována za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost jen u jednoho rodiče nebo jen u jedné osoby, pokud dítě bylo převzato do společné péče nahrazující péči rodičů. (...)*

13. Péče o dítě do 4 let byla do tohoto ustanovení vnesena zákonem č. 321/2023 Sb., od 1. 1. 2024, do té doby byla upravena pouze péče o osobu mladší 10 let. Z důvodové zprávy vyplývá, že *podle dosavadní úpravy je jedním z důvodů pro hodnocení samostatné výdělečné činnosti jako vedlejší nárok na rodičovský příspěvek. Právní úprava poskytování rodičovského příspěvku se postupně měnila a podle současné úpravy je možné rodičovský příspěvek pobírat při zachování celkové výše i kratší dobu než 4 roky. Značná míra flexibility čerpání rodičovského příspěvku zakládá neodůvodněné rozdíly mezi OSVČ při posuzování, kdy bude samostatná výdělečná činnost považována za vedlejší. Navrhuje se proto, aby kritériem nebylo pobírání rodičovského příspěvku, ale věk dítěte; zachovává se přitom hranice 4 let věku dítěte, po kterou je možné pobírat rodičovský příspěvek. Péče o dítě do 4 let věku se bude zohledňovat jen u jedné OSVČ; to bude platit i v případě péče o více dětí do 4 let věku (nelze tedy v tomto případě rozdělit péči o děti tak, že by péče o 1 dítě se hodnotila u jedné OSVČ a péče o druhé dítě se hodnotila u druhého rodiče, který je rovněž OSVČ). Stanoví se zároveň kritéria pro určení péče o dítě v největším rozsahu, a to analogicky stávající právní úpravě, srov. § 9 odst. 8 a § 14 odst. 2. Ani z důvodové zprávy tedy není zřejmé, zda užití „do 4 let věku“ sleduje jiný cíl, než užití „mladší 10 let“.*
14. Vzhledem k tomu, že jazykový výklad zcela jednoznačnou odpověď na žalobcem položenou otázku nedává, přistoupil soud k výkladu dle smyslu posuzovaného ustanovení a výkladu systematickému. Pojem nezaopatřené dítě a hranice 26 roku věku se vyskytuje v celé právní úpravě sociálního zabezpečení a pojištění a právní úpravě s ní související.
15. Podle důvodové zprávy k § 20 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění, *vymezuje se pojem dítěte a pojem nezaopatřenosti dítěte, kdy se v zásadě přejímá dosavadní stav s tím, že není odůvodněné považovat za nezaopatřené i to dítě, které se sice není schopno pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav soustavně připravovat na budoucí povolání, ale je schopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost. Dále se vymezuje pojem soustavná příprava dítěte na budoucí povolání, kdy se vychází ze školských předpisů. Oproti současnému stavu nedochází k podstatným změnám. Navrhovaná úprava je identická s úpravou navrhovanou v zákoně o státní sociální podpoře.*
16. Důvodová zpráva se tedy výslovně nevyjádřila ani k nutnosti stanovení věkové hranici, za kterou se již dítě za nezaopatřené nepovažuje, ani ke způsobu vymezení zvolené věkové hranice. Nutnost určit věk, po jehož dosažení není z hlediska práva sociálního pojištění tato osoba považována za nezaopatřené dítě, bez ohledu na její faktické hmotné podmínky, je však očividná. Zákonodárce již historicky považoval za potřebné omezit poskytovanou sociální pomoc dětem a mladým lidem určitou věkovou hranicí. Hranici 26 let zavedl již

zákon č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení, který v § 40 odst. 3 pro nárok na sirotčí důchod stanovil prakticky shodně: *sirotčí důchod náleží do skončení povinné školní docházky dítěte. Poté náleží sirotčí důchod nejdéle do 26. roku věku* (...) Tehdejší úprava nebyla právně teoreticky nijak podrobněji vysvětlena, zřejmě o výklad hranice 26. roku věku nebyly žádné pochybnosti ani spory. Následující zákon o sociálním zabezpečení č. 100/1988 Sb. přejal úpravu sirotčího důchodu, když v § 48 odst. 2 uvedl: *za nezaopatřené dítě se pro účely tohoto zákona považuje dítě do skončení povinné školní docházky a poté, nejdéle však do 26. roku věku, jestliže* (...) Z komentáře vyplývá, že definice nezaopatřeného dítěte je obecná, kterou užívají i jiné zákony, odkazuje se na zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů. Žádný bližší výklad k tomu, kde hranice 26 let vede, však neobsahuje, zřejmě ani tehdejší zákonodárce ani právní teoretikové o ní neměli pochybnosti.

17. Krajský soud se tedy v první řadě zabýval zmiňovaným zákonem o daních z příjmů č. 586/1992 Sb. Zde se tato hranice stanoví dodatkem „dovrší“. Již v předchozím znění účinném do 31. 12. 2007 § 7c odst. 4 písm. e) bylo uvedeno: *který na počátku zdaňovacího období nedovrší věk 26 let a který se i po část zdaňovacího období v souladu se zvláštním předpisem 14d) soustavně připravoval na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem*. Nyní platný § 35c odst. 6 písm. b), týkající se úpravy vyživovaného dítěte, stanoví: *za vyživované dítě poplatníka se pro účely tohoto zákona považuje dítě (...), pokud je zletilým dítětem až do dovršení věku 26 let, jestliže* (...). Komentář k tomuto ustanovení se podrobně vyjadřuje pouze k tomu, co znamená soustavná příprava na budoucí povolání studiem, k samotné věkové hranici se bez bližší argumentace vyjádřil takto: *daňové zvýhodnění lze uplatnit až do dovršení věku 26 let dítěte, to znamená, že naposledy lze uplatnit daňové zvýhodnění za kalendářní měsíc (a tedy poměrnou část daňového zvýhodnění za zdaňovací období), ve kterém zletilé dítě dovrší věk 26 let*. Pro nyní souzenou věc však není komentář využitelný, neboť reaguje na úpravu daňového zvýhodnění, založené na splnění podmínek vždy na počátku kalendářního měsíce, nikoliv v jeho průběhu. Nicméně, k výkladu sousloví „do dovršení věku 26 let“ se vyjádřil i Nejvyšší správní soud, a to v rozsudku ze dne 30. 5. 2025, č. j. 4 Afs 288/2023-52. Zde byl spor o to, zda časové určení „do dovršení 26 let“ zahrnuje i den 26. narozenin. Nejvyšší správní soud dovodil, že nikoliv: *toto časové ohraničení je vztaženo k dovršení určitého věku (v souzené věci 26 let). Do dovršení věku 26 let tak znamená, že se jedná o časový úsek, který končí uplynutím dne předcházejícího dni dovršení daného věku, přičemž den dovršení tohoto věku (ani jeho jakákoliv část) již do toho časového ohraničení nespadá* (odst. 29 rozsudku). *Nelze v této souvislosti souhlasit s krajským soudem ani v tom, že k dovršení určitého věku dochází po celý den. Dovršení určitého věku (pokud by zákonodárce v konkrétní právní normě neuvedl jinak) spadá v jeden jedinečný okamžik, za který právní praxe bezrozporně považuje samotný počátek dne, který se svým číselným označením a měsícem shoduje se dnem a měsícem, v němž se určitá osoba narodila* (odstavec 30 rozsudku). Vyživovaným dítětem je tedy pro účely zákona o daních z příjmů osoba do dne předcházejícího jejích 26. narozenin, nikoliv v den narozenin a po celý následující rok.
18. Pojem nezaopatřeného dítěte, resp. nezaopatřené osoby a hranici 26 let lze dále nalézt v zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy. V § ustanovení 2 odst. 6 upravuje: *zařízení může na základě žádosti poskytovat plné přímé zaopatření zletilé nezaopatřené osobě po ukončení výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy, připravující se na budoucí povolání, nejdéle však do věku 26 let* (dále jen „nezaopatřená osoba“), *podle smlouvy uzavřené mezi nezaopatřenou osobou a zařízením nejpozději do 1 roku od ukončení ústavní výchovy nebo ochranné výchovy*. Jeho výkladem se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 1 As

88/2018–20, dne 30. 8. 2018. Předmětem posouzení nebyl přímo výklad sousloví „do věku 26 let“, ale splnění podmínky „pokud nenabude žalobce věku 26 let“, kterou měl uvést v rozsudku dříve rozhodující krajský soud; předmětem posouzení Nejvyšším správním soudem pak bylo rozhodnutí žalované, která podle svého právního názoru nemohla s žalobcem uzavřít smlouvu, neboť „dovršil věk 26 let“, když měl již dvacáté šesté narozeniny. Nejvyšší správní soud tedy rozhodoval za situace, kdy právní úprava užívá sousloví „do věku 26 let“, krajský soud sousloví „nenabude věku 26 let“ a správní orgán „dovršil věk 26 let“. Nejvyšší správní soud mezi těmito vyjádřeními nečinil žádný rozdíl a vyložil je jako stejnou věkovou hranici: *při svém rozhodování však byli povinni postupovat v souladu s § 2 odst. 6 zákona o výkonu ústavní výchovy, který umožňuje uzavírání zaopatřovacích smluv pouze s nezaopatřenými osobami do věku 26 let. Stěžovatelem poukazovaná podmínka tedy plyne přímo ze zákona, a její respektování v žádném případě neporušuje princip vázanosti vlastním rozhodnutím, (...) Nejvyšší správní soud tedy považoval „dovršení 26 let“ za totéž jako „do věku 26 let“ i „nabytí věku 26 let“, v každém případě okamžik po 26. narozeninách.*

19. Pojem nezaopatřené dítě definuje zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. V § 11 odst. 1, *za nezaopatřené dítě se pro účely tohoto zákona považuje dítě do skončení povinné školní docházky, a poté, nejdéle však do 26. roku věku, jestliže (...).* Jde tedy o úpravu shodnou, jako posuzované ustanovení § 20 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění. Jejím výkladem se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 1 Azs 500/2020–24 ze dne 4. 3. 2021 na podkladě zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Ten v § 66 odst. 1 písm. d), ve znění účinném do 14. 8. 2017, stanovil, že *povolení k trvalému pobytu se bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území vydá cizinci, který o vydání tohoto povolení žádá jako nezletilý nebo zletilý nezaopatřené dítě cizince, jenž na území pobývá na základě povolení k trvalému pobytu, je-li důvodem žádosti společné soužití těchto cizinců.* Podle ust. § 178a odst. 2 věty první zákona o pobytu cizinců se nezaopatřenost dítěte posuzuje podle zákona o státní sociální podpoře, tedy podle citovaného § 11 odst. 1. Nejvyšší správní soud neměl žádné pochybnosti o tom, že po 26. narozeninách již žalobce nebyl nezaopatřenou osobou z důvodu překročení věkové hranice, byť tento závěr v rozsudku nebyl explicitně vyjádřen. Podstatou sporu totiž byla námitka liknavého přístupu správních orgánů při vyřizování žádosti žalobce, který v době podání žádosti ještě neměl 26. let, nicméně správní řízení trvalo tak dlouho, že v době rozhodnutí již 26. narozeniny oslavil. Nejvyšší správní soud přesto konstatoval nesplnění podmínky nezaopatřenosti z důvodu dosažení věku, a tedy nesplnění podmínek žádosti o pobytové oprávnění.
20. K pojmu „nezaopatřené dítě“ pro účely důchodového zákona se vyjádřil i zdejší soud v rozsudku č. j. 19 Cad 120/2006-21 dne 25. 9. 2007, v němž bez bližší argumentace konstatoval, že *nejdéle do dosažení 26 let věku se tedy dítě považuje za nezaopatřené také tehdy, jestliže se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz.* Vyšel z tehdejší úpravy § 20 odst. 3 písm. c) zákona o důchodovém pojištění, který zněl: *za nezaopatřené dítě se pro účely tohoto zákona považuje dítě do skončení povinné školní docházky, a poté, nejdéle však do 26. roku věku, jestliže (...)* Ačkoliv k tomu nic bližšího neuvedl, považoval sousloví „nejdéle do 26. roku věku“ a „nejdéle do dosažení 26 let věku“ za totéž.
21. Výkladu, že sousloví „do 26 roku věku“, „do dovršení 26 let“, „dosažení 26 let“ znamená totéž a zákonodárce nevhodným užitím synonym nesledoval různé cíle, by nasvědčovalo i ustanovení § 40 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, upravující potřebnou dobu

pojištění v návaznosti na věk pojištěnce. Úprava zní takto:

Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod činí u pojištěnce ve věku

a) do 20 let méně než jeden rok,

b) od 20 let do 22 let jeden rok,

c) od 22 let do 24 let dva roky,

*d) od 24 let **do 26 let** tři roky,*

e) od 26 let do 28 let čtyři roky a

f) nad 28 let pět roků.

22. Je tedy zřejmé, že předloškou „do“ je vyjádřeno dovršení, dosažení konkrétního věku. Tedy do 26 let znamená do dne předcházejícího 26. narozeninám, nikoliv do dne předcházejícího 27. narozeninám.
23. Jestliže tedy sousloví „do 26. roku věku“ znamená totéž co „dovršení 26. let“ či „dosažení 26. let“, jestliže právní teorie napříč různými právními oblastmi na poli sociálního pojištění a zabezpečení nemá žádné pochybnosti, jaká věková hranice je takto stanovena, a to již nejméně od 14. 11. 1975, kdy nabyt účinnosti zákon č. 121/1975 Sb., pokud i soudní a správní praxe tyto pojmy vykládá shodně, stejně jako pojmy „do věku 26. let“ a „do nabytí 26. let“, s tím, že se tím rozumí do dne předcházejícího 26. narozeninám a věk po 26. narozeninách již hranici překračuje, pokud zde není žádný zákonodárcem uvedený sledovaný odlišný cíl pro užití těchto synonymních vyjádření, a to ani ve vztahu k výše uvedenému sousloví „mladší 10 let“, pokud i v obecném jazykovém chápání hranice „do určité doby“ (např. „otevřeno do 17 hodin“) znamená, že uvedený časový okamžik již do ní nespadá (v 17.01 hod. je již zavřeno), pak krajský soud nemá žádný důvod posuzované ustanovení § 20 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění vyložit jinak, než že 26. narozeninami je již hranice „do 26. roku věku“ překročena, neboť se tím míní časové ohraničení do dne dosažení 26. roku věku a den dosažení ani jeho jakákoliv část již do tohoto ohraničení nespadá. Žalobce se tedy mylí, pokud tvrdí, že mu sirotčí důchod náleží až do dne předcházejícího jeho 27. narozeninám. Uvedený výklad nezakládá žalobcovu diskriminaci ani zásah do jeho ústavních práv, neboť takto jsou posuzovány všechny osoby po 26. narozeninách, a to nejen pro účely poskytování sirotčího důchodu, ale i jiných dávek a v jiných právních situacích. Omyl v úvaze, kdy žalobci sirotčí důchod náleží, mu nemohl založit legitimní očekávání. Nelze v jeho prospěch ani užít „příznivějšího výkladu“, když výklad je v konečném důsledku jasný, navzdory nevhodnému užití synonym pro vyjádření téhož, a to nejen zákonodárcem. Žalovaná tedy ustanovení § 20 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění vyložila správně, rozhodnutí je zákonné a žaloba důvodná není.
24. S ohledem na výše uvedené tedy soud žalobu v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
25. V řízení byla plně procesně úspěšná žalovaná, které však v souladu s ustanovením § 60 odst. 2 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo; procesně neúspěšný žalobce právo na náhradu nákladů řízení nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů po doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně. Podmínkou řízení o kasační stížnosti

je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava 29. srpna 2025

JUDr. Zora Šmolková
samosoudkyně